

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU 2019/1

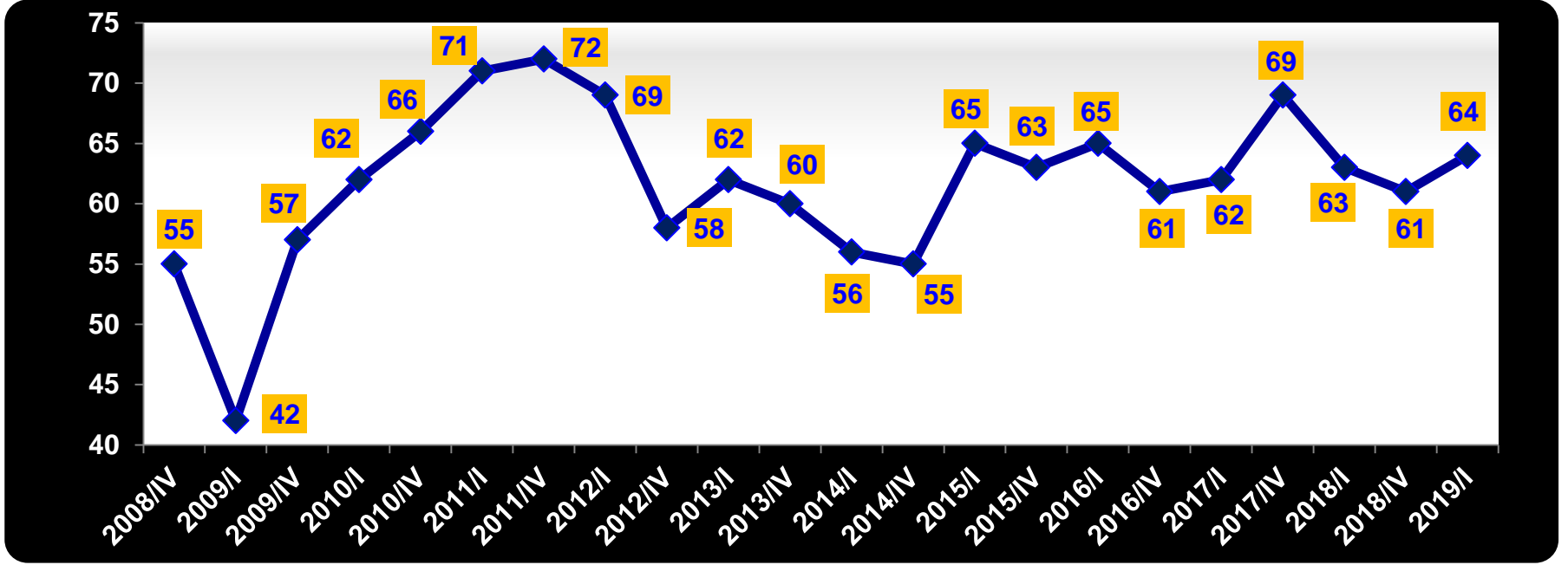
Nisan 2019

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana «**İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu**» çalışmasını yürütüyoruz.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir.
- **168** üyemiz, 2019 yılı I. çeyrek için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

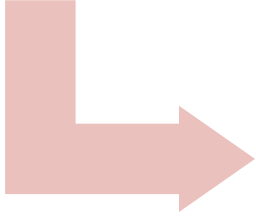
EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı, 2019 yılı I. çeyrekte **%64**'tür.

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

TÜRKİYE

2019/I

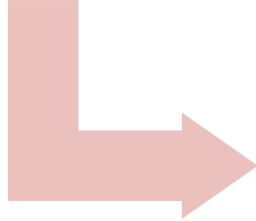
• %74

KOSANO

2019/I

• %70

EBSO

2019/I

• %64

2019/I

Almanya 86,3

İngiltere 81,3

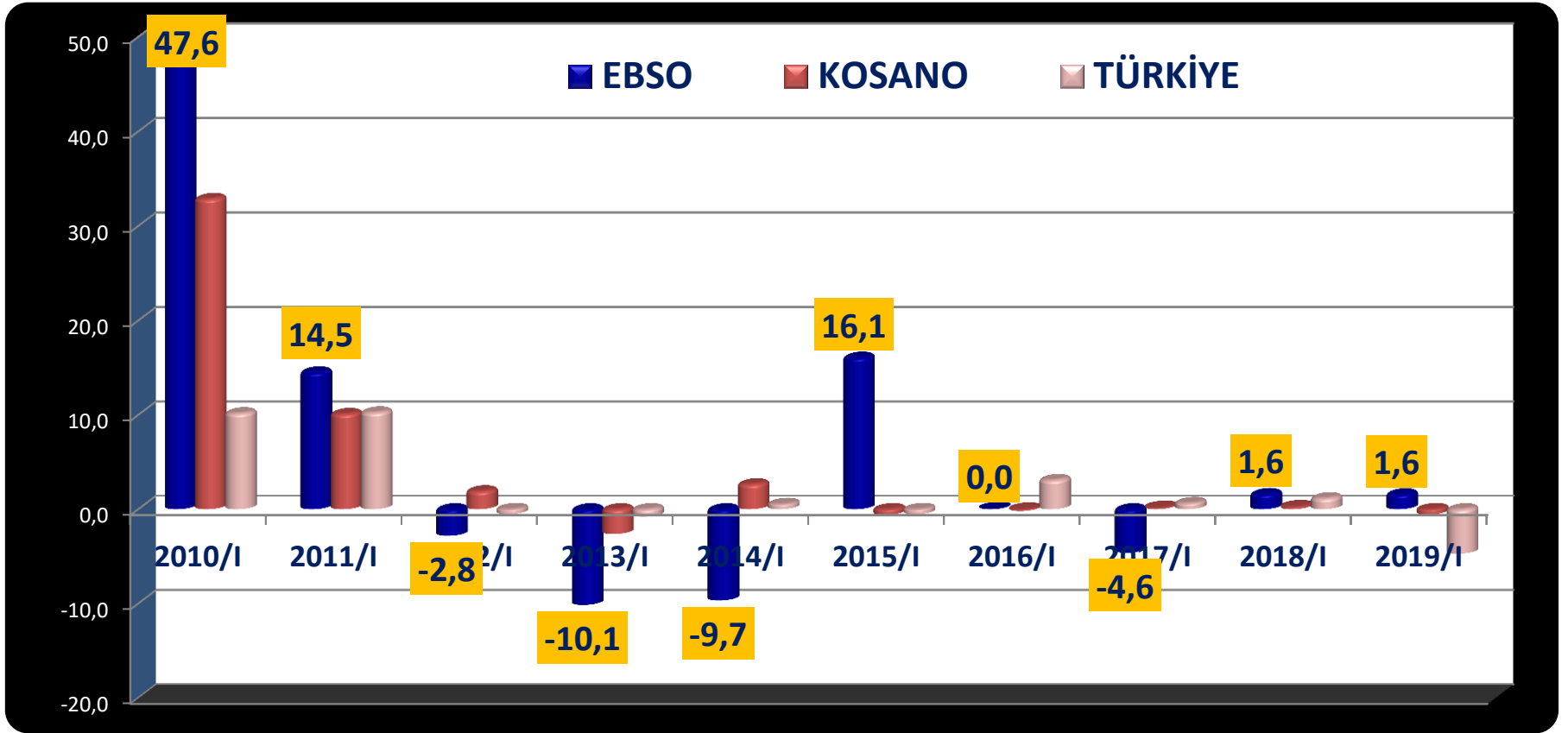
Amerika 79,0

Çin 75,9

Kaynak: www.tradingeconomics.com

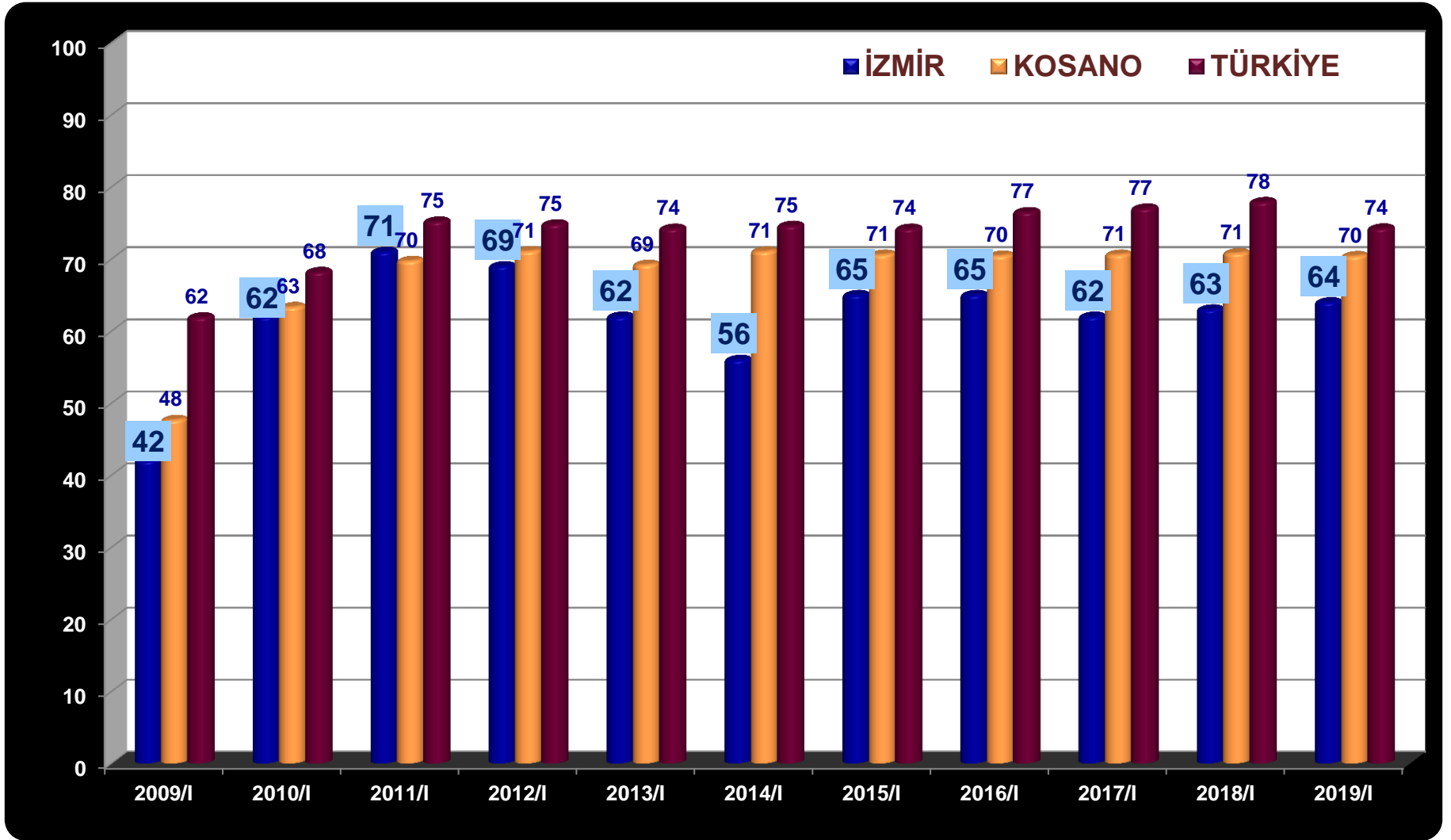
EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymakta olup, bir önceki çeyreğe göre Türkiye genelinde düşüş yaşanırken, Kocaeli kapasite kullanım oranı değişmemiştir.

YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ARTIŞ ORANI (%)

2019 yılı I. çeyrekte kapasite kullanım oranı 2018 yılı I. çeyrek ile kıyaslandığında, her iki dönemde de **%1,6'lık** bir artış yaşandığı görülmektedir.

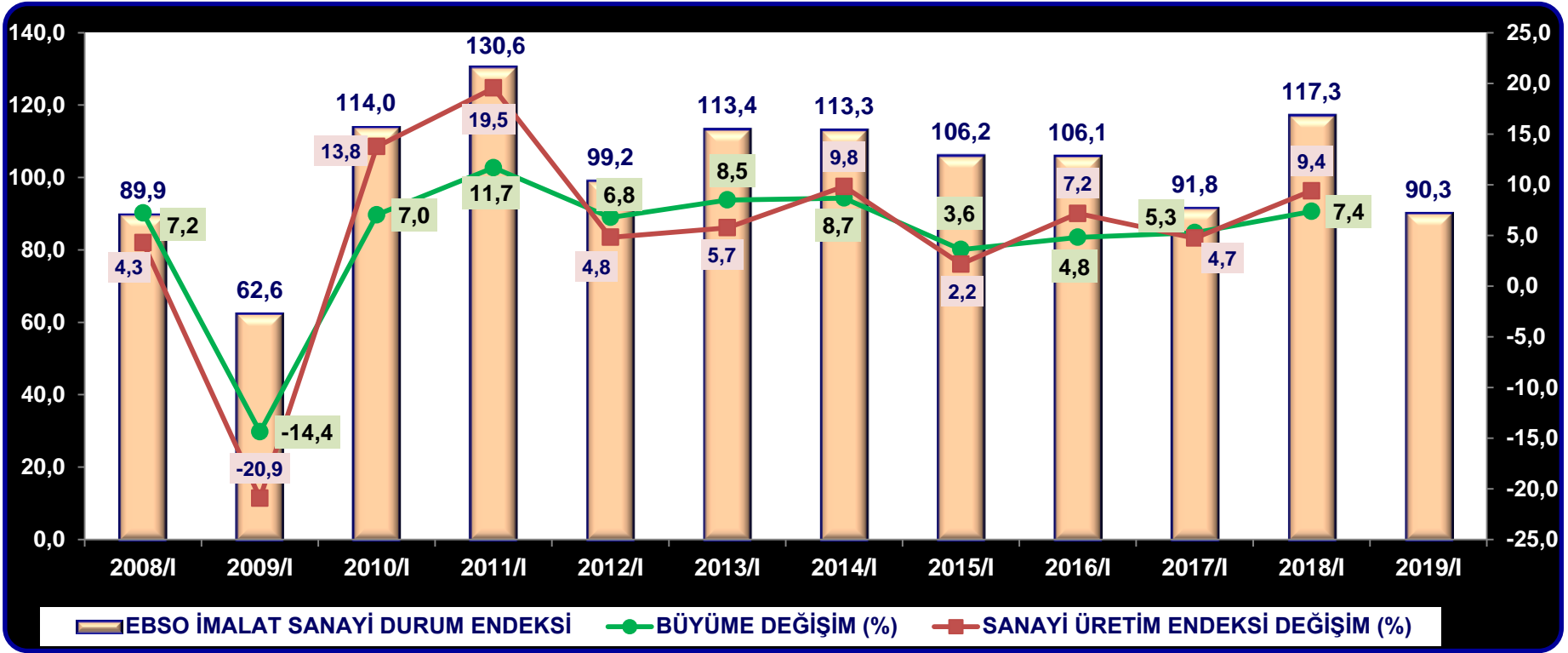
YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Son 10 yılın kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %62, Kocaeli Üyelerinde %70, Türkiye genelinde %76'dır.

Kaynak: EBSO Araştırma

EBSO İMALAT SANAYİ DURUM ENDEKSİ ve BÜYÜME İLİŞKİSİ

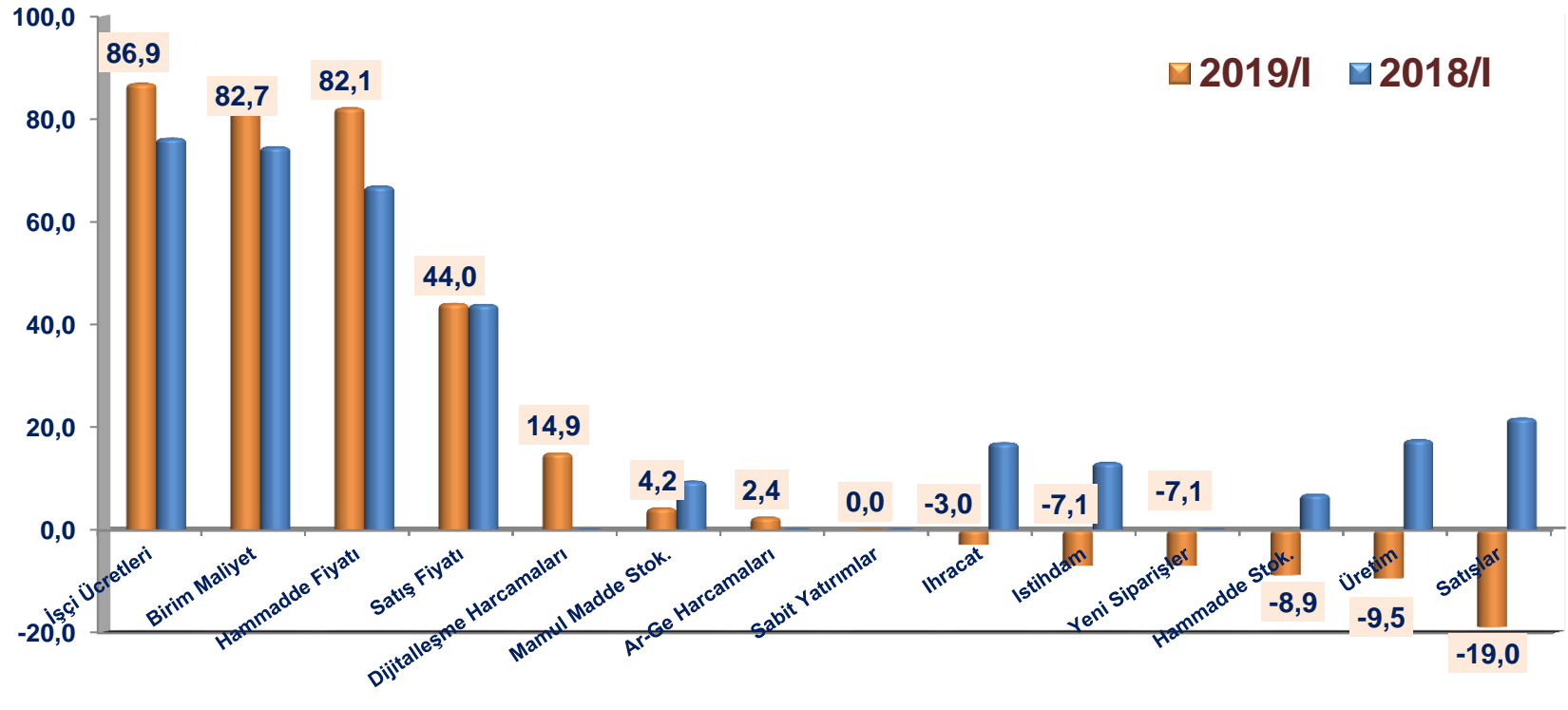

2019 YILI BİRİNCİ ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER	2018/I	2019/I	DEĞİŞİM (%)
Yİ ÜFE (%)	13,38	30,72	129,7
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çekler (Adet)	97.669	172.523	76,6
Dolar	3,81	5,36	40,7
Euro	4,68	6,09	30,1
Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çekler (Adet)	27.109	26.089	-3,8
Kapasite Kullanım Oranı (%)	77,93	74,23	-4,7
Reel Kesim Güven Endeksi	110,30	97,40	-11,7
PMI	54,4	45,9	-15,6
Tüketici Güven Endeksi	71,80	58,50	-18,5
Ekonomi Güven Endeksi	103,70	79,90	-23,0

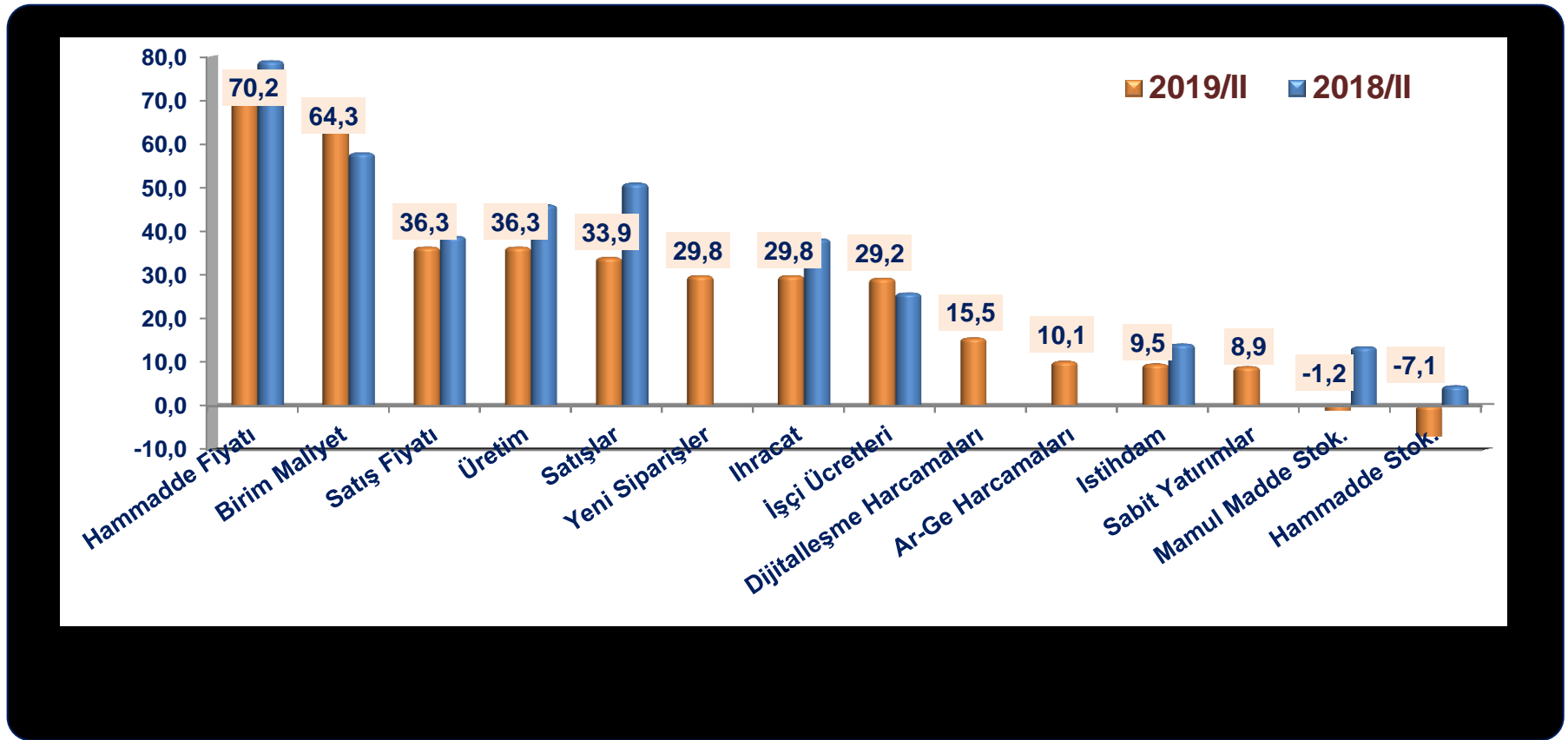
2019 yılı I. çeyrek verileri, geçen yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında; Karşılıksız Çekler, PMI, Reel Kesim, Tüketici ve Ekonomi Güven Endeksleri, Kapasite Kullanım Oranı ve döviz kurlarındaki sert artışların etkisiyle olumsuz görünüm sergilemiştir. Ayrıca I. çeyrekler itibariyle Yİ ÜFE, 2003 yılından bu yana en yüksek seviyede gerçekleşmiştir.

2019 YILI I. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir. Üyelerin %86,9'u, **2019'un birinci çeyreğinde ilk sırada, işçi ücretlerinin arttığını** ifade etmiştir. Onu, birim maliyet ve hammadde fiyatları izlemiştir.

2019 YILI II. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

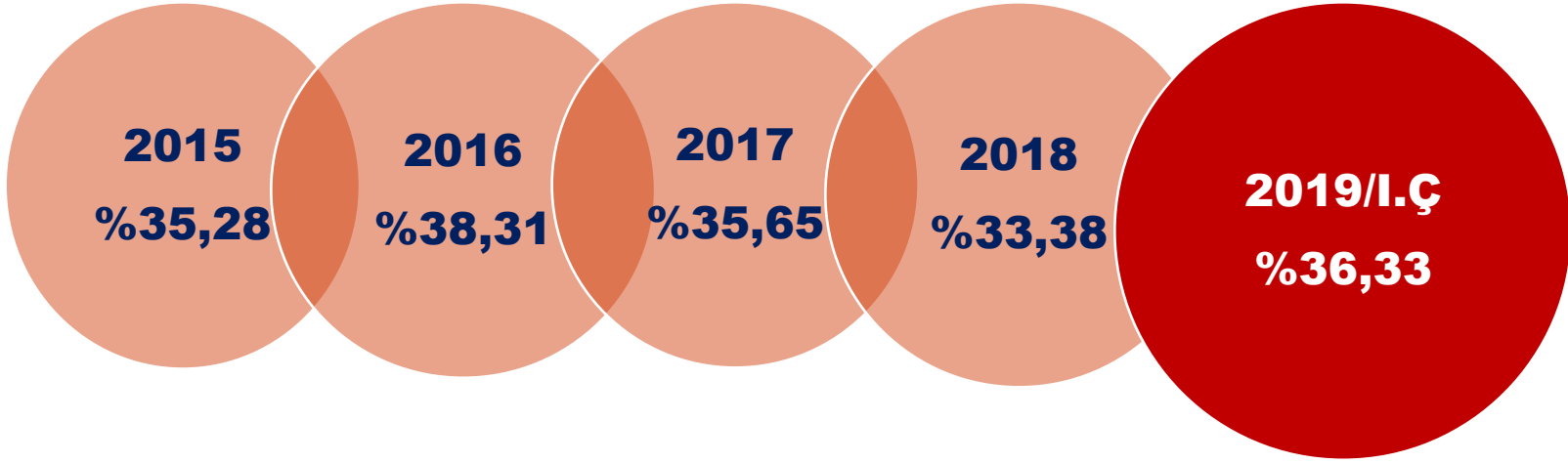

Üyelerin %70,2'si, 2019 yılının **ikinci çeyreğinde hammadde fiyatlarının** ilk sırada artacağını, birim maliyet ve satış fiyatındaki artışın bunu izleyeceğini belirtmiştir.

Bu tür beklentilerin gerisinde; döviz kurundaki artışla birlikte gelen maliyet artışlarının belirleyici olduğu söylenebilir.

FASON ÜRETİM PAYI

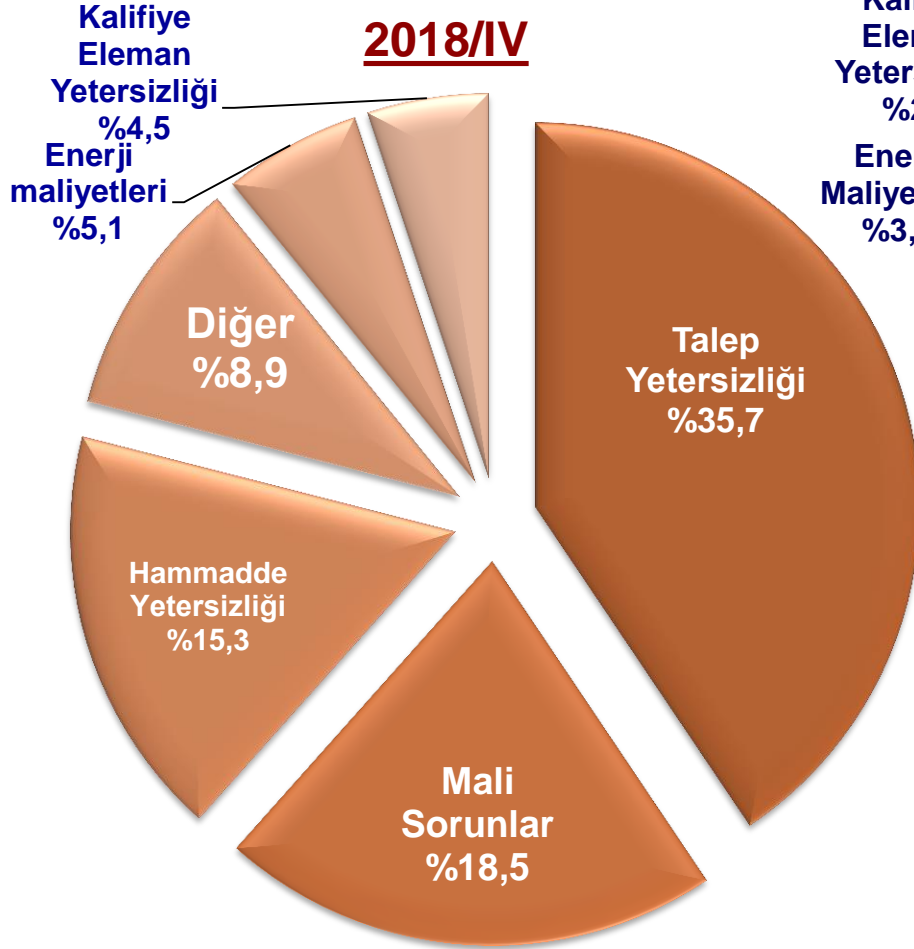
Yıllık bazda gerçekleşmelerde, üretimlerinin yaklaşık üçte birini işletmelerinde fason olarak yapan firmaların 2019 yılı birinci çeyrekte **fason üretim oranı %36,33** gerçekleşmiştir.

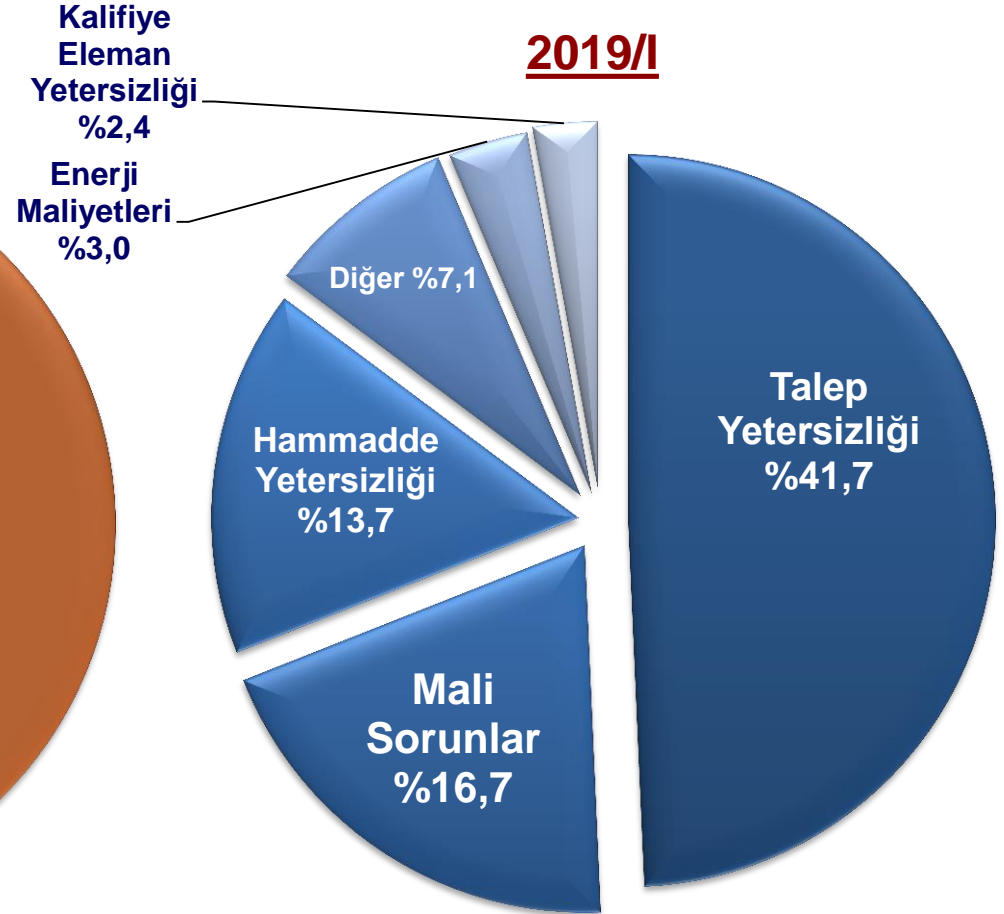
2018 yılı I. çeyrekte %25,3, II. çeyrekte %21,5, III. çeyrekte %48,9 ve IV. çeyrekte %37,9 oranında gerçekleşmiştir.

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2018/IV

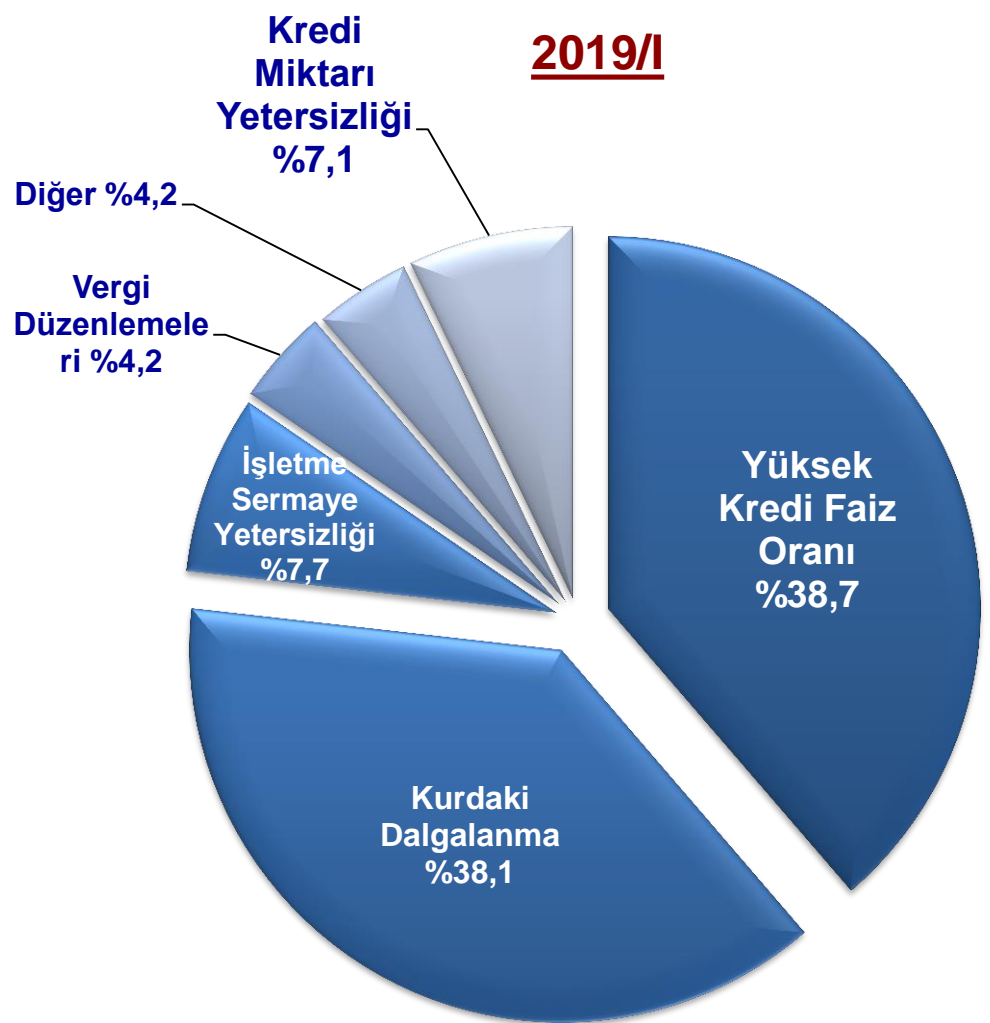
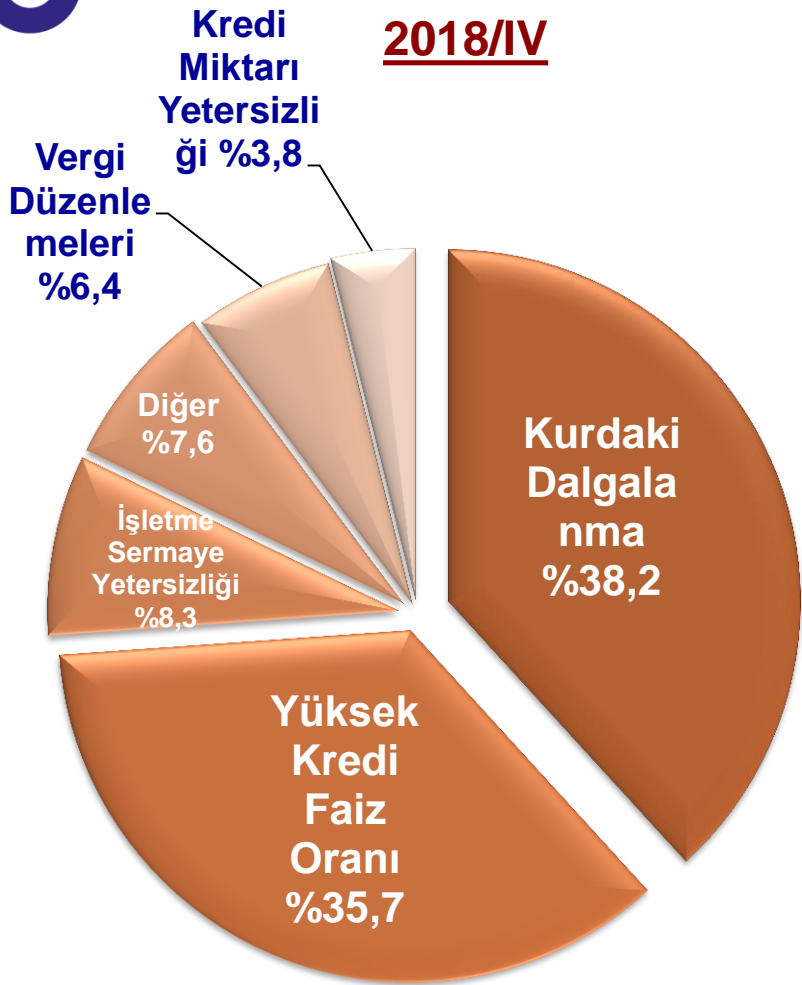

2019/I

2019 yılının birinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%41,7'si talep yetersizliğini**, atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci ve üçüncü sırada mali sorunlar ve hammadde yetersizliği yer almıştır.

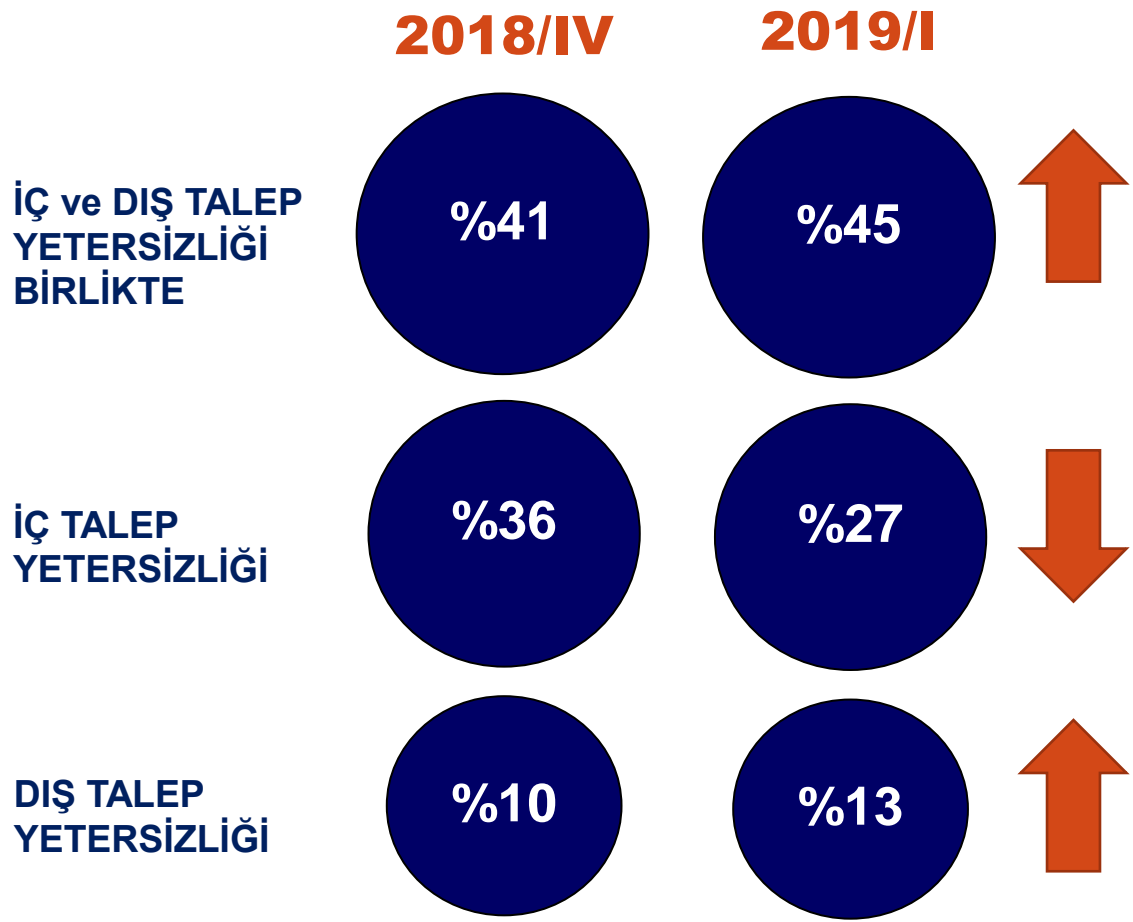
MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2018 yılı VI. çeyrekte olduğu gibi, 2019 yılı I. çeyrekte de mali sorunların nedenleri sıralamasında ilk 2'de yer alan başlıklar değişmemiştir;

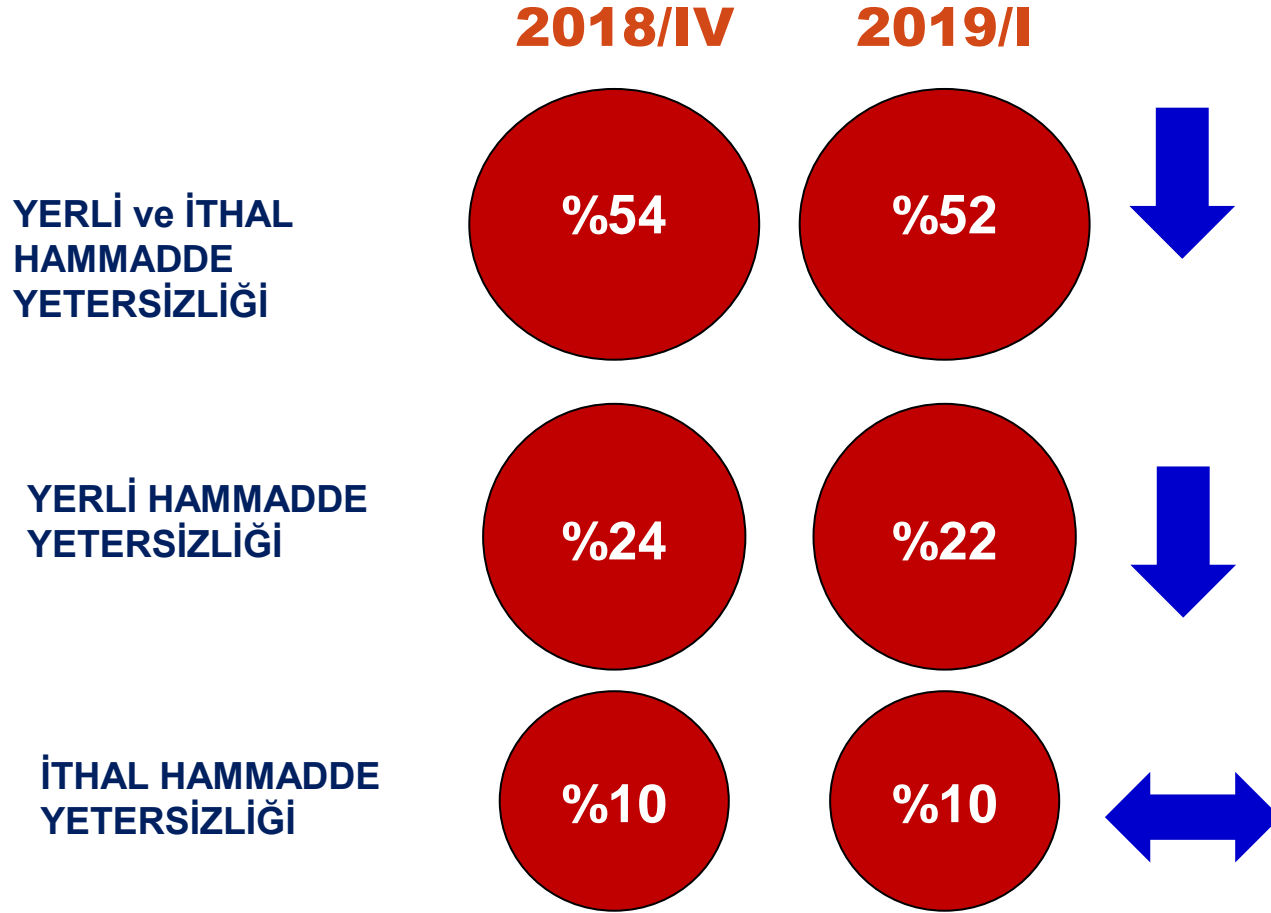
1. Yüksek Kredi Faiz Oranı
2. Kurdaki dalgalanmalar

TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde firmaların **%45'i iç ve dış talep yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE YETERSİZLİĞİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 3. sırada gösterilen hammadde yetersizliğinde firmaların **%52'si yerli ve ithal hammadde temininde** sorun yaşamıştır.

EK TABLO 1

GERÇEKLEŞME VE BEKLENTİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER	2019/I. DÖNEM GERÇEKLEŞEN (%)				2019/II. DÖNEM BEKLENTİ (%)			
	ARTTI	AZALDI	AYNI KALDI	NET DURUM	ARTACAK	AZALACAK	AYNI KALACAK	NET BEKLENTİ
ÜRETİM	28,6	38,1	33,3	-9,5	53,6	17,3	29,2	36,3
SATIŞLAR	24,4	43,5	32,1	-19,0	53,6	19,6	26,8	33,9
MAMÜL MADDE STOK	31,5	27,4	41,1	4,2	24,4	25,6	50,0	-1,2
HAMMADDE STOK	25,6	34,5	39,9	-8,9	23,2	30,4	46,4	-7,1
SATIŞ FİYATI	54,8	10,7	34,5	44,0	42,3	6,0	51,8	36,3
HAMMADDE FİYATI	86,9	4,8	8,3	82,1	71,4	1,2	27,4	70,2
İŞÇİ ÜCRETLERİ	86,9	0,0	13,1	86,9	29,8	0,6	69,6	29,2
İHRACAT	27,4	30,4	42,3	-3,0	42,9	13,1	44,0	29,8
İSTİHDAM	19,0	26,2	54,8	-7,1	25,0	15,5	59,5	9,5
BİRİM MALİYET	87,5	4,8	7,7	82,7	68,5	4,2	27,4	64,3
SABİT YATIRIM	19,6	19,6	60,7	0,0	21,4	12,5	66,1	8,9
AR-GE HARCAMA	17,3	14,9	67,9	2,4	21,4	11,3	67,3	10,1
DİJİTALLEŞME HARCAMALARI	25,0	10,1	64,9	14,9	23,8	8,3	67,9	15,5
YENİ SİPARİŞLER	26,2	33,3	40,5	-7,1	45,2	15,5	39,3	29,8

EK TABLO 2

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Yetersizliği	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2015/I	5,8	17,0	21,4	19,6	19,0	17,2
2015/II	11,5	16,2	16,4	16,0	20,2	19,7
2015/III	12,4	16,4	15,8	17,8	20,2	17,4
2015/IV	10,0	15,9	15,6	19,5	21,7	17,3
2015/YILLIK	9,9	16,4	17,3	18,2	20,3	17,9
2016/I	11,1	18,6	15,3	17,2	20,1	17,8
2016/II	10,8	17,9	18,6	15,2	20,7	16,8
2016/III	10,2	16,3	16,0	16,4	22,7	18,4
2016/IV	9,4	15,3	17,9	17,0	21,7	18,8
2016/YILLIK	10,3	17,0	17,0	16,5	21,3	17,9
2017/I	7,6	17,1	15,9	17,7	23,1	18,6
2017/II	9,9	13,7	18,0	18,6	19,6	20,2
2017/III	8,3	16,5	17,6	18,0	21,0	18,7
2017/IV	6,9	17,7	17,3	21,3	19,9	17,0
2017/YILLIK	8,2	16,3	17,2	18,9	20,9	18,6
2018/I	6,6	15,3	19,2	18,7	22,4	18,0
2018/II	12,1	40,3	18,5	6,5	9,7	12,9
2018/III	14,0	36,3	21,7	5,1	8,3	14,6
2018/IV	18,5	35,7	15,3	5,1	4,5	8,9
2018/YILLIK	12,8	31,9	18,7	8,8	11,2	13,6
2019/I	16,7	41,7	13,7	3,0	2,4	7,1

EK TABLO 3

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2015/I	14,9	22,5	23,7	19,5	-	19,4
2015/II	16,3	20,2	21,8	19,4	-	22,3
2015/III	16,7	20,3	24,5	19,7	-	18,9
2015/IV	16,8	22,1	22,9	19,8	-	18,4
2015/YILLIK	16,2	21,3	23,2	19,6	-	19,7
2016/I	16,8	21,7	22,3	20,6	-	18,6
2016/II	18,3	22,5	22,5	21,6	-	15,2
2016/III	15,4	21,0	24,5	20,7	-	18,4
2016/IV	16,2	20,4	22,3	20,3	-	20,8
2016/YILLIK	16,7	21,4	22,9	20,8	-	18,3
2017/I	16,5	23,5	21,2	21,1	-	17,7
2017/II	16,5	22,3	23,4	19,7	-	18,1
2017/III	15,0	22,6	24,2	19,7	-	18,6
2017/IV	13,8	22,4	20,5	21,4	-	21,9
2017/YILLIK	15,5	22,7	22,3	20,5	-	19,1
2018/I	14,5	21,8	22,6	20,7	-	20,3
2018/II	34,7	4,8	8,1	7,3	36,3	11,0
2018/III	34,4	5,2	6,3	4,2	41,7	8,3
2018/IV	35,7	3,8	8,3	6,4	38,2	7,6
2018/YILLIK	29,8	8,9	11,3	9,7	38,7*	11,8
2019/I	38,7	7,1	7,7	4,2	38,1	4,2

*Son 3 çeyreğin ortalamasıdır.

EK TABLO 4

FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2013/IV	32,45
2014/I	32,43
2014/II	23,60
2014/III	37,08
2014/IV	21,70
2015/I	26,14
2015/II	30,44
2015/III	41,24
2015/IV	43,28
2016/I	30,14
2016/II	51,85
2016/III	34,78
2016/IV	36,49
2017/I	30,25
2017/II	38,12
2017/III	47,17
2017/IV	27,06
2018/I	25,26
2018/II	21,50
2018/III	48,86
2018/IV	37,91
2019/I	36,33